

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

CLXXVII. — Wydana i rozesłana dnia 5. października 1917.

Treść: *M* 396. Rozporządzenie, którem w wykonaniu rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917 zmienia się względnie uzupełnia się niektóre postanowienia przepisów wykonawczych do rozdziału I, II, III, IV. i VI. ustawy z dnia 25. października 1896 o bezpośrednich podatkach osobistych.

396.

Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 29. września 1917,

którem w wykonaniu rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124, zmienia się względnie uzupełnia się niektóre postanowienia przepisów wykonawczych do rozdziału I, II, III, IV. i VI. ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220, o bezpośrednich podatkach osobistych.

Wykonując rozporządzenie cesarskie z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124, zmienia się względnie uzupełnia się z mocą obowiązującą od dnia ogłoszenia tego rozporządzenia cesarskiego, to jest od dnia 22. marca 1917, wymienione poniżej postanowienia przepisów wykonawczych do rozdziału I, II, III, IV. i VI. ustawy o podatkach osobistych z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 (w brzmieniu noweli do ustawy o podatkach osobistych z dnia 23. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 13), ogłoszonych reskryptami Ministerstwa skarbu z dnia 28. stycznia 1897, Dz. u. p. Nr. 35, z dnia 18. maja 1897, Dz. u. p. Nr. 124, z dnia 18. marca 1914, Dz. u. p. Nr. 61, z dnia 18. marca 1914, Dz. u. p. Nr. 62, i z dnia 18. marca 1914, Dz. u. p. Nr. 64, jak następuje:

Rozdział I.

Artykuł 16., liczba 8 i 9. opiewać będzie:

8. Przewodniczący może w razie potrzeby zwiedzić albo kazać zwiedzić w godzinach pracy urządzenia przemysłowe, wyrobnie i zapasy.

9. Może on również przeprowadzić albo kazać przeprowadzić zaofiarowany przez podatnika wgląd do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych, jak również wezwać podatników do zezwolenia na wgląd do tych ksiąg (§§ 272. i nast.). Wezwanie to ma zawierać ten wyraźny dodatek, że w razie, gdyby mu nie uczyniono zadość w terminie, który ma być bliżej oznaczonym, zostałby wymiar bez dalszego współdziałania podatnika uskuteczniony z urzędu na podstawie rozporządzalnych środków pomocniczych.

O postępowaniu przy tych czynnościach urzędowych, tudzież o karach porządkowych, które mają być nałożone w razie niezastosowania się do powyższego wezwania lub w razie odmówienia wglądu do ksiąg względnie potrzebnych przy tem informacji, jest mowa w VI. rozdziale ustawy; w rozdziale V. zawarte są postanowienia co do wytoczenia postępowania karnego w takim razie, gdyby nie zezwolono na zwiedzenie wyrobni itd.

Artykuł 18., liczba 4, opiewać będzie:

4. Jeżeli podatek nie wniesie w przepisany terminie deklaracji, którą wniesić jest obowiązany

(§ 42.), odmówi lub zaniebda bez dostatecznego usprawiedliwienia udzielenia wyjaśnień i informacji (§ 43., ustęp 4.), potrzebnych ewentualnie celem uzupełnienia lub spróbstowania jego deklaracji do podatku zarobkowego, następnie jeżeli odmówi lub zaniebda bez względu na skierowane do niego wezwanie do przedłożenia ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych (§ 46., ustęp 6.) lub odpowiedzi na podniesione zarzuty (§ 45.), to komisya dla podatku zarobkowego, względnie w oznaczonych w § 66. przypadkach władza podatkowa I. instancyi może skutecznie z urzędu bez dalszego współdziałania podatnika wymiar podatku zarobkowego na podstawie środków pomocniczych, którymi rozporządza. Zanim jednak podatek zostanie w taki sposób wymierzony, należy wezwać wprzód podatnika z wyraźnem odwołaniem się na ten skutek prawny do wniesienia deklaracji, do udzielenia wyjaśnień i informacji, do przedłożenia ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych, względnie do udzielenia odpowiedzi na podniesione zarzuty, a to w ciągu odpowiedniego terminu, który należy wyznaczyć. W wezwaniu do wniesienia deklaracji do podatku zarobkowego należy wyznaczyć conajmniej termin ośmiodniowy.

Postanowienia te nie wykluczają jednakże prawa władzy podatkowej i komisyi dla podatku zarobkowego względnie jej przewodniczącego do wydania powyższych wezwań z równoczesnem zagrożeniem karą porządkową (§§ 42., ustęp 3., 250., 279., ustęp 2.), ani ewentualnego nałożenia takiej kary.

Rozdział II.

Artykuł 51., liczba 8, opiewać będzie:

8. Minister skarbu może z ważnych powodów delegować do wymiaru podatku także inną władzę podatkową, aniżeli właściwą według liczby 1.

O ileby skupienie czynności wymiarowych kilku władz podatkowych u jednej władzy podatkowej okazało się potrzebne, zostanie odnoszące się do tego ogólne zarządzenie osobno ogłoszone.

W artykule 51., liczba 9, należy skreślić słowa „pierwszego ustępu“.

Artykuł 51., liczba 11, zdanie pierwsze, opiewać będzie:

We Wiedniu zachowuje także na przyszłość c. k. administracya podatkowa dla I. dzielnicy szczególną właściwość, zaprowadzoną reskryptem Ministerstwa skarbu z dnia 10. sierpnia 1877, Dz. u. p. Nr. 72, zaś w Tryeście tamtejsza c. k.

administracya podatkowa i szczególną właściwość, zaprowadzoną rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 21. października 1908, Dz. u. p. Nr. 219.

W artykule 53. należy jako liczbę 5 dodać:

5. Postanowienia poprzedniej liczby mają odpowiednie zastosowanie w szczególności także wówczas, jeżeli w ciągu wyznaczonego terminu (artykuł 54., liczba 3 a) nie uczyniono zadość wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych.

W artykule 54. należy wstawić jako liczbę 3 a:

3 a. Władza podatkowa może także wezwać podatnika do udzielenia wglądu do jego ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych. Wezwanie to należy zaopatrzyć tym wyraźnym dodatkiem, że w razie, gdyby on bez dostatecznego usprawiedliwienia odmówił przedłożenia wspomnianych ksiąg, tudzież żądanych w danym razie innych zapisków, dokumentów i dowodów, albo nie uczynił zadość wystosowanemu do niego wezwaniu w terminie, który ma być odpowiednio wyznaczony, zostałyby wymiar bez dalszego współdziałania podatnika skutecznym z urzędu na podstawie środków pomocniczych, którymi władza podatkowa rozporządza.

Szczegółowe przepisy o wglądzie do ksiąg zawarte są w artykule 8. przepisu wykonawczego do rozdziału VI.

W pouczeniu do wzorów E_1 i E_2 (do artykułu 52.) wstępuje w miejsce ostatniego ustępu pod tytułem „defraudacya podatku“ ustęp następujący:

Postanowienia karne.

Szczególną uwagę zwraca się na przekroczenia podatkowe (w szczególności na ukrócenie podatku i na zagrożenie podatku z niedbalstwa), określone bliżej w rozdziale V. ustawy o podatkach osobistych oraz w artykule III. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124, tudzież na przewidziane tam kary pieniężne i kary aresztu.

Rozdział III.

Artykuł 19., liczba 1, opiewać będzie:

1. Kto w przepisany terminie nie wniesie do podatku rentowego zeznania, do którego jest obowiązany, można przeciw niemu wytoczyć dochodzenie i ukarać go za zatajenie podatku albo za zagrożenie podatku z niedbalstwa albo też za wykroczenie przeciw porządkowi (§ 243., liczba 4 u. o p. o. i artykuł III., § 1. rozporządzeni

cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124).

Nalożenie kary ma odpaść, jeżeli podlegający podatkowi dochód był zawarty w zeznaniu do podatku dochodowego i tak dokładnie tam oznaczony, że władze mogły były orzec o jego obowiązku do opłaty podatku rentowego.

Podatnik może uniknąć kary w każdym razie przez to, że choćby dodatkowo wniesie zeznanie we właściwym miejscu, zanim otrzyma pierwsze wezwanie do przesłuchania jako obwiniony albo urzędowe zawiadomienie, że przeciw niemu wniesiono doniesienie karne.

W artykule 19., liczba 3, ustęp 1., należy skreślić słowa „o zatajenie podatku“.

W artykule 19., liczba 3, ustęp 2., należy słowa „zatajenia podatku“ zastąpić słowami „karygodnego zaniechania“.

W artykule 19., liczba 4, należy po słowach „ustawy o podatkach osobistych“ dodać słowa „względnie artykułu III. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124“.

W artykule 19. należy dodać jako liczbę 5:

5. Podatek rentowy można wymierzyć z urzędu na podstawie środków pomocniczych, którymi władza podatkowa rozporządza, także wówczas, jeżeli w ciągu wyznaczonego terminu (artykuł 22., liczba 10, ustęp 2.) nie uczyniono zadość wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych.

W artykule 22. należy dodać jako liczbę 10:

10. Władza podatkowa może także wezwać podatnika do udzielenia wglądu do jego ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych.

Wezwanie to należy zaopatrzyć tym wyraźnym dodatkiem, że w razie, gdyby bez dostatecznego usprawiedliwienia odmówił przedłożenia wspomnianych ksiąg tudzież innych zapisków, dokumentów i dowodów, albo nie uczynił zadość wystosowanemu do niego wezwaniu w terminie, który ma być odpowiednio wyznaczony, zostałyby wymiar bez dalszego współdziałania podatnika skutecznym z urzędu na podstawie środków pomocniczych, którymi władza podatkowa rozporządza.

Szczegółowe przepisy o wglądzie do ksiąg zawarte są w artykule 8. przepisu wykonawczego do rozdziału VI.

Artykuł 28., liczba 1, ustęp 2., opiewać będzie:

Zaniedbanie tego doniesienia uzasadnia według § 243., liczba 4 u. o p. o. zatajenie podatku albo narażenie podatku z niedbalstwa, względnie wykroczenie przeciw porządkowi, podlegające karze według artykułu III., § 1. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124.

We formularzu J (do artykułu 21.) należy po cyfrze „244“ dodać słowa „u. o p. o. względnie artykuł III. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124“.

Rozdział IV.

W artykule 3., III, liczba 1, ustęp 2., należy cytal „artykuł 15., l. 2“ zastąpić cytatem „artykuł 15., II, l. 2“.

Artykuł 30., liczba 1, opiewać będzie:

1. Kto w przepisany terminie nie wniesie zeznania do podatku dochodowego, do którego jest obowiązany, można przeciw niemu wytoczyć dochodzenie i ukarać go za zatajenie podatku albo za zagrożenie podatku z niedbalstwa albo też za wykroczenie przeciw porządkowi (§ 243. u. o p. o. i artykuł III., § 1. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124).

Podatnik może uniknąć kary w każdym razie przez to, że choćby dodatkowo wniesie zeznanie we właściwym miejscu, zanim otrzyma pierwsze wezwanie do przesłuchania jako obwiniony albo urzędowe zawiadomienie, że przeciw niemu wniesiono doniesienie karne.

Artykuł 44., liczba 6 i 7, opiewać będzie:

6. Władza podatkowa może w celu przygotowania wymiaru żądać wyjaśnień w celu podania szczegółów co do dat, zawartych w zeznaniu (przychodów i wydatków), oraz przedłożenia w odpisie przedstawienia kontów zysków i strat, konta bilansowego i konta kapitałowego, tudzież innych prowadzonych przez podatnika kontów, jak na przykład konta towarów, fabrykacji, wydatków, odsetek itd. Może ona wezwać także podatnika do udzielenia wglądu do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych.

Szczegółowe postanowienia o wglądzie do ksiąg zawarte są w artykule 8. przepisu wykonawczego do rozdziału VI.

7. Wezwanie o udzielenie wglądu do ksiąg należy zaopatrzyć zawsze wyraźnym dodatkiem, że w razie, gdyby temu wezwaniu nie uczyniono zadość w terminie, który ma być bliżej oznaczony, zostałaby wymiar bez dalszego współdziałania podatnika uskuteczniomym z urzędu na podstawie rozporządzalnych środków pomocniczych (§ 206., ustęp 1., zdanie ostatnie). Ale także przy wszystkich innych pytaniach i wezwaniach, wystosowywanych w ciągu pisemnego lub ustnego postępowania, należy odpowiednio pouczać podatnika o skutku prawnym odmówienia odpowiedzi lub udzielenia odpowiedzi nieprawdziwej (artykuł 53., liczbą 4).

W artykule 48., liczbą 10, ustęp 4., należy cytować „artykuł 7., l. 3“ zastąpić cytatem „artykuł 7., IV“.

W artykule 49., liczbą 4, ustęp ostatni, należy cytować „(§ 239.)“ zastąpić cytatem „(§ 239. u. o p. o., względnie artykuł III., § 1. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124)“.

Artykuł 49., liczbą 13, ustęp 1., opiewać będzie:

13. tudzież wglądnać lub kazać wglądnać do ksiąg przedsiębiorstwa (artykuł 44., liczbą 6 i 7).

Artykuł 49., liczbą 13, ustęp 3., odpada.

Artykuł 50., liczbą 3, odpada.

W artykule 50., liczbą 7, ustęp 2., należy cytować „(art. 7., l. 4 przep. wyk. V)“ zastąpić cytatem „(art. 7., V, przep. wyk. V)“.

W artykule 51., liczbą 4, ustęp 1., należy cytować „artykułów 50., l. 3, lub 53., l. 2“ zastąpić cytatem „artykułu 53., l. 2“.

W artykule 53., liczbą 4, należy w pierwszym zdaniu po słowach „przed komisją“ wstawić słowa „albo wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg“, zaś przed zdaniem ostatniem wstawić zdanie „O potrzebie zagrożenia tym skutkiem prawnym w wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg porównaj artykuł 44., l. 7“.

W artykule 61., liczbą 7, ustęp 3., odpada zdanie ostatnie.

W artykule 63., liczbą 2, zdanie pierwsze należy po słowach „co komisji szacunkowej“ wstawić: „i jej przewodniczącemu“.

Artykuł 63., liczbą 3, odpada.

Artykuł 71., liczbą 1, ustęp 2., opiewać będzie:

Zaniedbanie uzasadnia według § 243., l. 5, u. o p. o. zatajenie podatku albo według artykułu III., § 1., ustęp 1. i 2., rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124, narażenie podatku z niedbalstwa albo wreszcie wykroczenie przeciw porządkowi, podlegające karze według artykułu III., § 1., ustęp 3., powołanego rozporządzenia cesarskiego.

W formularzach *C i D* (do artykułu 39.) należy w ostatnim ustępie pouczenia po słowach „Dz. u. p. Nr. 220“ wstawić słowa „względnie artykułu III. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. marca 1917, Dz. u. p. Nr. 124“.

Rozdział VI.

W artykule 3., liczbą 7, należy cytować „artykuł 15., l. 2“ zastąpić cytatem „artykuł 15., II, l. 2“.

Artykuł 8. opiewać będzie:

Wgląd do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych. (Wgląd do ksiąg.)

(§§ 272. do 279.)

Wgląd do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych może zaoferować podatnik albo mogą go zarządzić organa wymiaru podatku tak w postępowaniu wymiarowym jak i w postępowaniu wskutek wniesienia środków prawnych jak również w postępowaniu karnem.

I. Zaoferowanie wglądu do ksiąg.

(§ 272., ust. 2.)

1. Jeżeli sam podatnik zaoferuje wgląd do ksiąg, wówczas ma on dokładnie oznaczyć okoliczności faktyczne, które mają być udowodnione przez wglądnięcie do ksiąg, gdyż w przeciwnym razie wniosek jego nie będzie uwzględniony. Również nie należy przedsięwziąć wglądu do ksiąg wówczas, gdy udowodnić się mające okoliczności faktyczne nie mają w ogóle znaczenia dla wymiaru podatku, względnie dla postępowania karnego, albo gdy władza podatkowa, względnie komisja uważa szczegóły, przytoczone przez podatnika (obwinionego), za wiarogodne także bez wglądania do ksiąg.

2. Jeżeli podatnik nie pozwala na wgląd do ksiąg, o który sam prosił i na który się zgodził, uważać należy zaofiarowany przez niego dowód za cofnięty. W razie opóźniania się z dozwoleń wglądu, może władza podatkowa lub komisya wyznaczyć pewien oznaczony termin do skutecznienia wglądu do ksiąg z tem nadmienieniem, że po bezskutecznym upływie tego terminu zaofiarowany dowód będzie się uważało za cofnięty.

3. Wgląd do ksiąg należy ograniczyć do miary, wskazanej kwestyą, która ma być udowodniona, chyba że równocześnie z zaofiarowanym wglądem do ksiąg ma być przeprowadzony zarządzone wgląd do ksiąg, w którym to przypadku należy postąpić według zarządzeń rozdziału II. tego artykułu.

II. Zarządzenie wglądu do ksiąg.

(§ 272., ust. 1., § 277., ust. 3., § 279.)

1. Wgląd do ksiąg może być zarządzone co do skontyngentowanego powszechnego podatku zarobkowego przez przewodniczącego komisji dla podatku zarobkowego i krajowej komisji dla podatku zarobkowego ludzicz przez same te komisje (§§ 43., 46. i 61., ust. 2.), co do nieskontyngentowanego powszechnego podatku zarobkowego przez władzę podatkową, a w postępowaniu odwoławczem przez przewodniczącego krajowej komisji dla podatku zarobkowego, względnie przez samą tą komisję (§ 66.), co do szczególnego podatku zarobkowego i podatku rentowego, wymierzanego na podstawie zeznań (podatek rentowy faszynny) przez władzę podatkową, względnie krajową władzę skarbową (§§ 111., 114., 141. i 143.), wkońcu co do podatku dochodowego i podatku od wyższych poborów przez władzę podatkową, przez komisję szacunkową i komisję odwoławczą oraz przez przewodniczących tych komisji (§§ 206., 210. i 222.).

W postępowaniu karnem może wgląd do ksiąg zarządzić władza podatkowa lub krajowa władza skarbową (§ 258., ust. 5., i § 260.) co do wszystkich podatków, uregulowanych w ustawie o podatkach osobistych, względnie w noweli do tej ustawy, a więc także co do pobieranego drogą potrącenia podatku rentowego (potrącany podatek rentowy) i co do opłaty od tantiem.

2. Obowiązek do udzielenia wglądu do ksiąg przedsiębiorstwa i ksiąg gospodarczych rozciąga się nietylko na księgi przedsiębiorstwa i księgi gospodarcze w ścisłym znaczeniu, lecz obejmuje także wszelkie zapiski, jakie podatnik prowadzi o prowadzeniu swego gospodarstwa (o ruchu gospodarczym i o zarządzie majątkiem) i które mogą dać pewne wyjaśnienia o ważniejszych okolicznościach dla wymiaru podatku, bez względu na to, czy zapiski te przedstawiają się jako pełna

buchalterya, czy też nie. Obowiązek ten obejmuje także zobowiązanie do okazania kontraktów, zapisów dłużnych, pokwitowań na odsetki, wyciągów kontowych, faktur i wszelkich innych dokumentów i załączników rachunkowych; okazania tych dokumentów można żądać także wówczas, gdy nie prowadzi się ksiąg.

3. Zakres, w jakim wgląd do ksiąg ma być przeprowadzony, zależy od celu przedsięwzięcia wglądu i zastrzeżony jest uznaniu przeprowadzającego wgląd organu władzy podatkowej albo komisji. Należy jednak zwracać przytem baczną uwagę na to, aby nie przekroczyć miary, wskazanej celem przedsięwzięcia wglądu do ksiąg i aby nie żądać w szczególności żadnych wyjaśnień i wykazów, któreby tę miarę przekraczały. (Por. także III, C.)

4. Wgląd do ksiąg należy zarządzić tylko wówczas, jeżeli istnieją uzasadnione wątpliwości co do rzetelności dat podanych przez podatnika a inne rozporządzalne środki dowodowe nie wystarczają do stwierdzenia prawdy.

5. W postępowaniu wymiarowem i w postępowaniu wskutek środków prawnych, wniesionych z powodu wymiaru, należy skierowane do podatnika wezwanie zaopatrzyć zawsze wyraźnym dodatkiem, że w razie, gdyby wezwaniu nie uczyniono zadość w odpowiednim terminie, który ma być bliżej oznaczony, zostałyby wymiar bez dalszego współdziałania podatnika uskuteczniom z urzędu na podstawie rozporządzalnych środków dowodowych. (§ 43., ust. 6., § 112., ust. 4., § 141., ust. 3., § 206., ust. 1., § 210., § 213.)

Niezależnie od tego można wgląd do ksiąg wymusić karami porządkowemi do 10.000 K w razie, jeżeli podatnik nie usłucha wezwania do udzielenia wglądu do ksiąg albo wglądu tego odmówi.

Takie same kary porządkowe można nałożyć za odmówienie informacji, pozostających w związku z wglądem do ksiąg, n. p. czy i jakie prowadzi się księgi albo w jakich księgach można znaleźć pewne oznaczone wyjaśnienia. Karą porządkową można zagrozić przy każdym powtórzeniu wezwania i w razie nieuczynienia mu zadość karę tę także istotnie nałożyć. Co do postępowania mają zastosowanie § 250. (art. 5. przepisu wykonawczego V).

6. W postępowaniu karnem jest nieuczynienie zadość wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg, względnie do dalszych informacji połączone z następstwami zaoeczności, przewidzianemi w § 259., wezwanie musi być jednak wprzódm powtórzone z tym dodatkiem, że w razie powtórzonego nieposłuszeństwa zostałyby wydane orzeczenie karne na podstawie materiału, którym władza rozpo-

Natomiast nie jest dopuszczalne nakładanie kar porządkowych celem wymuszenia wglądu do ksiąg w postępowaniu karnem.

Na osobne pisemne polecenie władzy polikowej, która przeprowadza dochodzenie, mogą jednak w postępowaniu karnem osoby, którym wgląd do ksiąg poruczono (III, A, l. 1), także wbrew woli podatnika wchodzić do ubikacji, w których znajdują się księgi i do tych ksiąg wglądać. Z tego upoważnienia należy jednakże czynić użytek tylko wyjątkowo w ważnych przypadkach karnych wówczas, jeżeli jedynie po wglądzie do ksiąg można się spodziewać zupełnie pewnego wyjaśnienia stanu faktycznego lub podstawy wymiaru kary. W tym przypadku nie jest potrzebne powtarzanie wezwania, wspomniane w ustępie pierwszym.

7. Władza lub komisya, która zarządziła przedłożenie ksiąg, zapisków i dokumentów, może zarządzić także uzupełnienie lub powtórzenie wglądu do ksiąg, jeżeli zawarte w protokole stwierdzenia nie wystarczają do wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

Co do ponownie zarządzanego wglądu do ksiąg mają również zastosowanie postanowienia powyżej przytoczone (l. 1 do 6).

III. Postanowienia wspólne.

A. Organa, powołane do przeprowadzenia wglądu do ksiąg. Przybieranie znawców, tłumaczy i mężów zaufania (§ 273.).

1. Wgląd do ksiąg ma przeprowadzić przewodniczący właściwej komisji albo urzędnik państwowy, zaopatrzony w pisemne polecenie przewodniczącego lub władzy podatkowej albo wreszcie, jeżeli władza podatkowa i podatnik zgodzą się na osobę członka komisji, nie będącego urzędnikiem państwowym, tenże członek komisji.

Właściwa władza lub komisya pierwszej instancji może, o ile zachodzi tego potrzeba ze względu na rozmiar lub szczególnie sposób dokonać się mającego wglądu do ksiąg, przybrać według swego uznania znawcę prowadzenia ksiąg, zaprzysiężonego tłumacza oraz urzędowe siły pomocnicze.

2. Osoby te mają zachowywać w ścisłej tajemnicy stosunki podatników, o których się do wiedziały przy sposobności wglądnięcia do ksiąg i muszą, jeżeli nie są już zaprzysiężone jako urzędnicy państwowi, przez podanie ręki w miejsce przysięgi ślubować dopełnienie tego obowiązku. Należy wyraźnie zwrócić im uwagę na postanowienia karne § 246. (Por. niżej F.)

3. Przy wyborze znawcy, biegłego w prowadzeniu ksiąg, należy brać na wgląd jego obeznanie się z stosunkami odnośnego rodzaju dochodu.

4. Przeciw przybraniu takich osób, które z przedsiębiorstwem podatnika konkurują, jakoteż przeciw przybraniu funkcyjaryusza tychże osób, może podatnik wnieść zarzuty. Takie zarzuty rozstrzyga ostatecznie władza lub komisya po uwzględnieniu wszystkich okoliczności danego przypadku.

5. Także podatnikowi przysługuje prawo przybrać sobie męża zaufania i znawcę biegłego w prowadzeniu ksiąg, wybranego z listy, prowadzonej w sądach. W przypadku tym ma on jednak zawsze sam ponosić koszty. (Por. niżej G., l. 1).

B. Miejsce i czas przeprowadzenia dowodu (§§ 274., 275. i 281.).

1. Wgląd do ksiąg należy uskuteczniać z reguły w lokalach urzędowych właściwej władzy lub komisji pierwszej instancji.

Wgląd do ksiąg ma się odbyć w razie obszer-nych dochodzeń lub wśród innych uwzględnienia godnych okoliczności, jeżeli tego zażąda podatnik, w jego lokalnościach przemysłowych, względnie w jego mieszkaniu (por. także II, l. 6, ust. 3.).

2. Jeżeli mieszkanie lub lokalności przemysłowe podatnika nie znajdują się w okręgu właściwej władzy, względnie komisji, należy zarządzić przeprowadzenie wglądu do ksiąg przez władzę podatkową, względnie komisję, w której okręgu znajduje się to mieszkanie lub te lokalności przemysłowe.

3. Na wniosek władz lub podatników można z ważnych powodów delegować do przeprowadzenia wglądu do ksiąg także inną komisję względnie władzę podatkową a nie tę, która jest właściwa według przepisów ogólnych. Do delegowania w obrębie okręgu krajowej władzy skarbowej, upoważniona jest ta ostatnia władza; przeciw jej orzeczeniu wolno podatnikowi wnieść rekurs do Ministerstwa skarbu. O delegowaniu komisji, względnie władzy podatkowej w okręgu innej krajowej władzy skarbowej rozstrzyga Ministerstwo skarbu.

4. Przy dokonywaniu wglądu do ksiąg należy unikać tamowania prawidłowego ruchu przemysłowego i gospodarczego. W ogóle należy wgląd do ksiąg przeprowadzić z możliwym pośpiechem, w miarę możliwości także bez przerywania go. Jeżeli chodzi o zapiski i dokumenta, których podatnik potrzebuje do wykonywania swego zawodu lub przemysłu, to musi się dać podatnikowi możliwość

odpowiedniego korzystania z tych zapisków i dokumentów podczas godzin wykonywania interesu.

5. W wezwaniu do udzielenia wglądu do ksiąg należy podać do wiadomości podatnika chwilę przeprowadzenia dowodu oraz imiona i nazwiska znawców, tłumaczy lub mężów zaufania, którzy będą przybrani przez organ, powołani do przeprowadzenia wglądu do ksiąg (A, l. 1, ust. 2.). Równocześnie należy oznaczyć stosowny termin, w ciągu którego podatnik ma wykonać prawo wyboru miejsca przeprowadzenia dowodu (l. 1, ust. 2.), jakoteż przewidziane w § 273., ust. 3. (A, l. 4), prawo wniesienia zarzutów przeciw osobom znawców.

C. Przeprowadzenie wglądu do ksiąg (§ 276., ust. 1. i 2.).

1. Wgląd do ksiąg może obejmować wszystkie księgi przedsiębiorstwa i księgi gospodarcze podatnika. Jeżeli ksiąg się nie prowadzi albo jeżeli zachodzi potrzeba tego w celu uzupełnienia i poparcia treści ksiąg, można zażądać także okazania kontraktów, zapisów dłużnych, kwitów na odsetki, wyciągów kontowych, faktur lub innych znajdujących się w posiadaniu podatnika dokumentów rachunkowych, załączników i korespondencji handlowych.

Do zapisków, zawierających tylko nazwiska odbiorców lub handlowe kalkulacje albo postępowanie przy fabrykacji, lub też mające za przedmiot prowadzenie gospodarstwa domowego, należy wglądać tylko wówczas, jeżeli to jest koniecznie potrzebne do osiągnięcia celu wglądu do ksiąg. Od tych ksiąg należy odróżniać księgi lub części składowe ksiąg oraz dokumenty rachunkowe i załączniki, które oprócz wspomnianych właśnie zapisków mieszczą w sobie także inne wpisy, mające znaczenie dla opodatkowania, albo są częścią danego systemu prowadzenia ksiąg, na przykład konta salda (konta osobowe) wraz z przynależnymi rejestrami, faktury lub książki z kopiami faktur, które między innymi zawierają także kalkulacje, konta gospodarstwa domowego lub konta prywatne jako istotne uzupełnienia konta kapitału itp.

2. Wgląd do ksiąg ma się ograniczać nie tylko do chronologicznych i systematycznych zapisków ksiąg, lecz przeciwnie należy, o ile to jest potrzebne do uzupełnienia lub poparcia treści ksiąg, objąć nim także dokumenty rachunkowe i inne załączniki (l. 1, ustęp 1.). Także należy uwzględnić tę okoliczność, że w praktyce okażą

się dość często rozmaite możliwe sposoby za-książkowania jednego i tego samego interesu i że zapiski pod wielu względami pozostają w związku wzajemnym tak, że byłoby to niejednokrotnie błędem, gdyby się zadowalniano wglądnięciem do jednego zapisku. Zresztą nie należy pomijać także tego, iż nie zawsze będzie można na podstawie tak ograniczonego wglądu do ksiąg nabrać przekonania o porządnem prowadzeniu ksiąg przedsiębiorstwa.

3. Przy dokonywaniu wglądu do ksiąg należy zawsze mieć na oku prawno-podatkowe zasady. Jeżeli chodzi o zbadanie podlegającego podatkowi dochodu, należy szczególną uwagę zwrócić na ewentualne zmiany w stanie kont kapitału (wkładki do przedsiębiorstwa); również należy oprócz ustalenia innych szczegółów, potrzebnych według natury szczególnego przypadku, zbadać także, czy nie obciążono przychodu takimi wydatkami, które w myśl zasad prawno-podatkowych nie mogą zmniejszać przychodu.

4. Co do wyniku wglądnięcia do ksiąg należy spisać protokół, w którym należy uwidocznić wszystkie szczegóły, ustalone przez wgląd do ksiąg a istotne dla wymiaru. Protokół ma w szczególności zawierać:

- a) Cel wglądu do ksiąg, to znaczy temat dowodowy.
- b) Oznaczenie ksiąg i zapisków, przedłożonych do wglądu; szczegóły, dotyczące ich jakości zewnętrznej, sposobu prowadzenia ksiąg (czy według systemu pojedynczego czy podwójnego itd.).
- c) Wpisy, odnoszące się do faktów, które mają być przez wgląd do ksiąg ustalone, oraz odpowiednie objaśnienia. Jeżeli wgląd do ksiąg przeprowadza się w celu wykazania czystego przychodu lub dochodu, należy ile możliwości dołączyć do protokołu odpisy ostatniego i przedostatniego bilansu, ewentualnie zaś także ostatniego konta zysków i strat.
- d) Udzielone przez podatnika lub jego zastępcę wyjaśnienia i szczegóły, dokonane na jego wniosek ustalenia, uwagi przybranych w danym przypadku znawców lub wymienionego męża zaufania, pod warunkiem, że zeznania te mają znaczenie dla wyniku wglądu do ksiąg lub, że wyraźnie żądano ich spisania.
- e) Wszystkie okoliczności, mające znaczenie dla wiarogodności ksiąg i zapisków.

f) Ewentualne odmówienie przedłożenia pewnych oznaczonych ksiąg, zapisków lub dokumentów albo twierdzenie podatnika, że nie prowadzi żądanych od niego zapisków, względnie ich nie posiada, wraz z temi okolicznościami, które podatnik przytoczy na uzasadnienie tego twierdzenia. Ma to w szczególności na celu — o ile chodzi o żądanie załączników i innych dokumentów celem uzupełnienia lub poparcia treści ksiąg — zwrócenie uwagi podatnika zaraz podczas przeprowadzenia dowodu na te punkty, co do których organ, dokonujący wglądu do ksiąg, znajduje braki ze względu na ocenę dowodów, aby nastrożyć przez to podatnikowi sposobność do uzupełnienia jego dowodu.

g) Ewentualne oświadczenie podatnika, że ze względu na ciężący na nim wobec osób trzecich obowiązek zachowania tajemnicy może poszczególne pozycje w swoich księgach i zapiskach przedłożyć do wglądu organowi, dokonującemu wglądu do zapisków i ich badania, jedynie z wyłączeniem nazwisk odnośnych osób, tudzież wydane w tym względzie zarządzenie odnośnego organu (E, l. 2).

h) Postawione w danym przypadku przez podatnika żądanie, aby mu wyznaczono termin najwyżej 14 dniowy) do złożenia obszernego oświadczenia co do uzyskanego przez wyniki wglądu do ksiąg materiału wraz z ewentualnym orzeczeniem znawców.

D. Zawiadomienie komisji o wyniku (§ 276., ust. 2.).

Zawiadamiając komisję o wyniku skutecznego wglądu do ksiąg, nie należy wymieniać nazwisk klientów, źródeł nabycia i odbiorców. Jeżeli jednak organ, przeprowadzający wgląd do ksiąg, zakwestyonował pewne wpisy lub dokumenty w takim kierunku, iż dla rozstrzygnięcia mocy dowodowej wpisu stała się potrzebną znajomość nazwisk, natenczas należy także te nazwiska umieścić w tem zawiadomieniu. Na żądanie podatnika należy jednak w tym wypadku, jakoteż w razie, jeżeli chodzi w ogóle o pewne oznaczone fakty, których udzielenie do wiadomości pełnej komisji zagroziłoby zdolność konkurencyjną podatnika albo spowodowałoby dla niego w ogóle oczywistą szkodę, uwiadomić o wyniku skutecznego wglądu do ksiąg najpierw wydział, utworzyć się mający na podstawie analogicznego zastosowania postanowień

§ 211. (artykuł 50., l. 4, ustęp 2. i 3. przepisu wykonawczego IV.), który ma następnie swoją opinię o mocy dowodowej tego zakwestyonowanego wpisu przedłożyć pełnej komisji bez wymieniań nazwisk.

E. Ocena dowodów (§ 277., ust. 1. i 2.).

1. Władza lub komisja ma wynik wglądu do ksiąg ocenić według swego swobodnego przekonania, nabrałego na podstawie sumiennego zbadania wszystkich okoliczności, i następnie orzec, czy i o ile należy przyjąć za udowodnione fakta, dla udowodnienia których został wgląd do ksiąg przedsięwzięty.

W tym celu ma ona na podstawie przedłożonego jej protokołu wyrobić sobie sąd o należytem prowadzeniu i wiarygodności ksiąg i nabrać przytem w szczególności przekonania o tem, czy z formy i treści ksiąg można wywnioskować, że wpisy, dla których księgi te są przeznaczone, dokonywane są w bieżącym porządku, w zupełności i prawdziwie, tudzież czy wystarczają dla oceny owych faktów, dla których stwierdzenia wgląd do ksiąg został przedsięwzięty. Czy, względnie o ile istnienie jakiejś przerwy, prowadzenie poszczególnych ksiąg na luźnych kartkach, sprostowania poszczególnych załączników lub brak tychże zdolne są zachwiać przekonaniem o prawidłowem prowadzeniu ksiąg, należy ocenić według stosunków w poszczególnym przypadku.

Jeżeli następnie władza podatkowa lub komisja nabrała przekonania o należytem prowadzeniu ksiąg, natenczas co do objętego prowadzonymi księgami ruchu przedsiębiorstwa będzie ona mogła w swych wnioskach, które mają być wzięte za podstawę wymiaru pominąć wpisy do ksiąg tylko z bardzo ważnych powodów, jak na przykład wówczas, gdy wyniki wglądu do ksiąg pozostają w sprzeczności z faktami, w inny sposób udowodnionymi albo też gdy wykaże się nieprawdziwość innych ważniejszych zaksiątkowań lub załączników ksiązkowych albo okażą się fakta, które w ogóle podają w wątpliwość, czy księgi nadają się do tego, aby wyjaśnić w dostateczny sposób okoliczności, wymagające stwierdzenia.

Ale także wówczas, gdy podatnik przedłoży księgi, niezupełnie prawidłowo prowadzone, albo gdy wcale nie prowadzi pełnej buchalterji, lecz prowadzi tylko poszczególne księgi lub zapiski, nie należy tylko z tego powodu uznać dowodu z ksiąg za nieudany. Ma to zastosowanie do kucpów, którzy nie są kupecami o pełni praw, w szczególności także wówczas, gdy nie są prowadzone inwentarze i bilanse. We wszystkich takich przypadkach nieprowadzenia pełnej buchalterji będzie władza lub

komisya musiała raczej na podstawie swobodnego ocenienia dowodów i po sumiennem zbadaniu wszystkich okoliczności osądzić, czy i o ile tym wpisom przyznać należy wiarygodność i moc do wodową.

2. Jeżeli podatnik oświadczy, że poszczególne pozycje w swoich księgach i zapiskach z uwagi na ciężący na nim względem osób trzecich zawodowy obowiązek zachowania tajemnicy, jak n. p. u lekarzy, apłekarzy, adwokatów i notaryuszów, może tylko z wyłączeniem nazwisk odnośnych osób okazać organowi, przeprowadzającemu wgląd do zapisków i ich badanie, to nie należy tego traktować na równi z odmówieniem zezwolenia na wgląd, lecz należy raczej po ocenieniu wszystkich okoliczności orzec, czy także z tem ograniczeniem można księgom przyznać wiarygodność. Zresztą w przypadkach takich będzie podatnik czasami gotów pozwolić na nieograniczony wgląd do ksiąg i zapisków mężowi zaufania, który potem jako świadek, zachowując oczywiście w tajemnicy nazwiska, będzie musiał zeznać, czy szczegóły podane w tym względzie przez podatnika zgadzają się z zapiskami.

3. Przy badaniu ksiąg i zapisków oraz przy ocenie wyniku tego badania należy bezwarunkowo zaniechać uwag krytycznych co do istotnego ruchu przedsiębiorstwa i toku gospodarstwa.

4. Wynik ocenienia dowodu z ksiąg należy z podaniem powodów oznajmić podatnikowi równocześnie z orzeczeniem, wydanem w samej sprawie.

Jeżeli podatnik okazał księgi handlowe, prowadzone należycie według przepisów ustawy handlowej a władza podatkowa lub komisya uważała według swego przekonania mimoto za konieczne wzięcia za podstawę swego orzeczenia szczegóły, niezgodne z książkowymi zapiskami, należy w uzasadnieniu przytoczyć w szczególności te okoliczności i względy, które były dla niej przytem rozstrzygające.

F. Obowiązek zachowania tajemnicy (§ 276., ust. 3.).

Wszystkie osoby, biorące udział w przeprowadzeniu wglądu do ksiąg, są obowiązane według § 246. do zachowania tajemnicy.

Winne one w szczególności zachować także w ścisłej tajemnicy imiona i nazwiska klientów, źródła nabytka i odbiorców, tudzież wszystkie tajemnice przemysłowe podatnika. (Por. zresztą wyżej A, l. 2.).

G. Koszta wglądu do ksiąg (§ 278.).

1. Jeżeli z przeprowadzonego wglądu do ksiąg okazała się nieprawdziwość zeznanych przez podatnika istotnych szczegółów, można nałożyć na niego zwrot powstałych przez przeprowadzenie wglądu do ksiąg szczególnych kosztów. Koszta męża zaufania lub znawcy prowadzenia ksiąg, których przybrano do wglądu do ksiąg na wniosek podatnika, winien jednak zawsze ponosić podatnik, niezależnie od wyniku wglądu do ksiąg. (Por. wyżej A, l. 5.). W postępowaniu karnem będzie orzeczenie karne zawierało decyzję o zwrocie kosztów.

2. Przeciw orzeczeniu władzy podatkowej, nakładającemu zwrot kosztów, przysługuje podatnikowi rekurs do krajowej władzy skarbowej, przeciw tego rodzaju orzeczeniu komisji odwołanie do komisji apelacyjnej, względnie do krajowej komisji podatku zarobkowego. Jeżeli takie orzeczenie wydała komisya apelacyjna, względnie krajowa komisya podatku zarobkowego, przysługuje podatnikowi rekurs do Ministerstwa skarbu.

W artykule 11., liczbą 3., należy po pierwszym ustępie dodać ustęp następujący:

Przy wymiarze dodatkowym a to także wtedy, kiedy chodzi o stwierdzenie, że pierwotny wymiar był mylny, może być podatnik w taki sam sposób zniewolony do współdziałania jak w zwyczajnem postępowaniu wymiarowem.

Wimmer wlr.

